

1. Փռնելը ՁՈՐԵՔՆԵՐԻ և ՇԱՅՆԹՈՐԵՐԻ օրերը կը հրատարակուի :
 2. Տարեկան բաժանորդագրինքն է միայն չորս արծար մեծիս կանխիկ վճարելի, քե՛ մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց եւ քե՛ գաւառաց համար :
 3. Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կը նշանակուի :
 4. Տեղական եւ գաւառական քորատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
 5. Հատը մէկ դրշ. մեծիս, եւ կը գտնուի մասնաւորապէս Պանդէ գաբու Սոսի Պողոս աղայի խանութը :

6. Ծանուցման տողը 3 դրշ. է մէկ անգամի համար : Առէլի ածան կըլլայ առէլի անգամներու համար :
 7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որեւէ գիր ուղղելի առ Տնօրէն - Տէր Հ. Ս. Արճաճեան Կ. Պոլիս Պալքը բազար Նափիյէ խան վերի յարկ Թիւ 16

ADRESSE

H. S. Aradjadjian

Directeur du Journal Armenien POUNTCHE
 16 Naffé Han. Balouk Bazar Constantinople.

Թիւ 1611

ՁՈՐԵՔՆԵՐԻ

1881 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 23

ԱԶԳԱՅԻՆ

Դարձեալ դոհացուցիչ վիճակի մէջ չգտնուիր. Կիլիկիայ կաթուղիկոսական խնդիրն՝ որոյ անյապաղ կարգադրութեան պէտք ունին այդ ընդարձակ վիճակին հարկը հաղարաւոր ազգայինը : Վերջին օրերս կազմեալ յանձնաժողովն վարչական ծրագրոյն վերայ Տ. Մկրտիչ կաթուղիկոսին դիտողութիւններն ուղած ըլլալով, նա այնպիսի դիտողութիւններ ըրեր է որոնք ո՛չ թէ մանրամասնութեանց ալ նոյն իսկ ոգւոյն և սկզբանց կհակառակին, և հետեւաբար խնդրոյն ընդփոյթ կարգադրութեան յոյս չեն թողուր : Եթէ այսպէս յամառմայ կաթուղիկոսն, մենք կկարծեմք թէ յանձնաժողովն պիտի ցրուի անգործ ու ապարդիւն :
 — Սինոպի Հայ գաղթականաց խնդիրն ալ կմնայ տակաւին : Խեղճերը վերջապէս չեն ընդունուիր : Նաւ մը 35 իւրայի վարձուեր է տեղական իշխանութեանէն ի Ռուսաստան վերագարձընելու համար, և այդ դուրսընալուն իսկ գաղթականներէն կուզուի, մինչեւ ընտելութեամբ ըստուգուած է, որ 500 դրշ անգամ վճարել կարող չեն ամենքը : Սինոպի կառավարական ժողովէն Դաւթամուսինի կուսակալութեան ծանուցուել է այս վիճակը, և պատասխանի կոպտութի եղեր :
 — Տրապիզոնէն գրուած նամակէ մը կտեղեկանամք, թէ նախորդ ամսոյ 29ին իւնեայի մէջ մէկ քանի մահմետականք Մուրապեան Սիմոն աղայի վաճառատունը կոխեր, նորա Նազարէթ անուն որդին սպաններ և վաճառքն աւարի առեր են :
 — Կիւսմք թէ Պայաղիտի առաջնորդ Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ որ վերջին Արեւելեան պատերազմին ժամանակ ռուսական բանակէն գերի տարուեցաւ օսմանեան բանակին մէջ իբրեւ զինւոր տարած ծառայութեանցն համար, — առ Պատրիարքարան ուղղեալ իւր մէկ նամակովն կը նկարագրէ Պայաղիտի Հայ ժո-

ղովդեան վիճակն : Ազգատուութիւն և թշուառութիւն ամեն կերպով տիրեր է ժողովրդեան վրայ. հին ու նոր տուրքերն հաւաքելու պաշտօնով գացող տարիկանք և պաշտօնակալք՝ հակառակկամաց կառավարութեան ամեն բռնութիւն և ճնշում ի գործ կդնեն դրամ հաւաքելու համար այն աղքատէն, որ աւելի թուրքէն չմտնելու համար չոր հաց և իւր ու ընտանեացն մարմինը ծածկելու համար քուրճ մը չունի. և թէ՛ հետեւաբար այս դառն վիճակն ապարդիւն ըրած է Ռուսաստան գաղթողներն իրենց հայրենիքը վերադարձունելու համար ի գործ դրուած ջանքերն :
 — Դավրէժէն առ Մշակ լրագիր Տիգրիսի օգոստ. 10 թուով գրուած նամակի մը մէջ կարդացինք հետեւեալ տեղեկութիւնը, ուրախութեամբ և միանգամայն տխուրութեամբ :
 « Դավրէժի մէջ մի հայ երիտասարդ, Պ. Ա. Գորոյեանց, որ բաւական զարգացած է, պարսկերէն լեզուաւ դրած է տեղեկագիր մը՝ նկարագրելով այն բոլոր անկարգութիւններն, որ կը պատահին պարսիկ վարչական շրջանակաց մէջ պաշտօնատարաց ու մեծաց ձեռքը. և նշանակած է բոլոր այն տխուր երեւոյթներ, ընդ սկզբնական պատճառներն, որոնք զՊարսկաստան միշտ կպահեն խաւարի և տգիտութեան մէջ. առաջարկած է նաեւ այն անմիջական բարենորոգումներն զորս մտցունել հարկաւոր է ի Պարսկաստան : Տեղեկագիրն ուղղակի ղրկած է առ վեհափառ Շահն. և Նորին վեհափառութիւնը գինքը հրաւիրած է ի թէհրան՝ վարձատրել իւր խոհուն տաղանդին համար. երիտասարդն հասնելով անդր՝ մեծ պատիւ և համակրութիւն կը տանայ վեհափառ Շահէն. մնալով ի թէհրան՝ մի գիշեր սարսափելի կերպով կվիրաւորուի անյայտ թուրքերէ, և ինչպէս կկուտի՝ ծանր վիճակի մէջ է. վերքը ստացած է գլխէն և ան-

ցած է մինչեւ ուղեղը. անկարող է խօսիլ : »
 — Երեւանի մէջ « Առողջապահական թերթ » մը հրատարակիլ սկսած է խմբագրութեամբ բժիշկ Լեւոն Տիգրանեանի : Այսպիսի օգտակար հրատարակութիւններ ընթեռնուլ կյանքնաւորեմք մեր սիրելի ազգայնոց ընդ ամենայն տեղիս, որոց մեծագոյն մասն դժբաղդաբար ողջ պահիկ կանոնաց պարենն անգամ չգիտեն, և իրենց առողջութիւնն տգիտաբար կորսնցունելէն յետոյ իրար կանցնին, բազմիցս ի զուր :
 — Ամսոյս Տին, ի Տիգրիս, փոխարքային պալատան մէջ, հնադիտական ժողովոյ առաջին նիստը տեղի ունեցաւ : Ինչպէս արդէն գրած եմք, աշխարհի ալ և ալ կողմերէն դիտնական մարդիկ հաւաքուած են՝ կովկասու երկիրն ուսումնասիրելու և նորահնութիւններն հետազօտելու համար : Մեր ազգային պատմութիւնն ու հնութիւնը ալ իհարկէ այս պատկառելի ժողովին իմաստասիրութեան առարկայ պիտի լինին : Ուրախութեամբ լսեցինք, որ ամենայն Հայոց վեհափառ Հայրապետն, Ս. Էջմիածնի կողմանէ այս ժողովին համար պատգամաւոր զրկեր է արժ. Տ. Խորէն վարդապետ Ստեփանէն, որոյ համար կվկայուի թէ ըստ ամենայնի արժանի է այս պաշտօնին՝ իբրեւ համալսարանական մարդ և իբրեւ պատմաբան :
 — Հայկական կրթութեան պաշտօն ունեցող ազգայնոց մասնաւորապէս ազգային վարժարանաց հոգաբարձուաց, տեսչաց, ուսուցչաց և ուսուցչուհեաց և մարց ու հարց ուղարկութեան կը մասուցանեմք հետեւեալ ամենակարեւոր ատենախօսութիւնը, զոր ի Փարիզ արտասանած է Պ. Բօլդէր, ուսուցչաց ու ուսուցչուհեաց խմբակի մը նախագահած ժամանակը :
 « Պէտք է, որ վարժարանք ընդարձակ և ողջպահիկ կանոնաց համաձայն ըլլան : Վարժարանաց մէջ ուրոյն ուրոյն դասարաններ գտնուելու են 20-30ի չափ ուսանողաց համար, որպէս զի ուսուցիչն կարող ըլլայ օգ-

տակար եղանակաւ աւանդել իւր դասերն : Դարձեալ կրսեմ, ամեն կարգի մէջ 20—30էն աւելի ուսանող գտնուելու չեն : Վարժարանք ունենալու են մէկ մէկ պարտեզ, մարգագետին և բակ, որպէս զի տղայք ազատ խաղան : Մարմնամարզի գործիք ալ պէտք են, ինչպէս նաեւ աշխարհաչէն դիտութեանց փորձերու համար գործիք պարունակող տեղ մը : Սեղան մը հարկաւոր է, որ տղայք անոր վրայ չափեն, ձևեն, պատկեր չինեն, և անտաշ նիւթոց գործիքներն գործածելու վարժուին : Վարժարանին կարասիքն ալ տղայոց յարմար եղանակաւ ըլլալու են : Յայտնի է, թէ ասոնց համար դրամ պէտք է, բայց Դաղըիս իւր զաւակաց կրթութեան ու դաստիարակութեան ծախքը հոգալու չափ հարուստ չէ. միլիոնաւոր դրամ կը թափի ի Դաղըիս տարակոյս չկայ թէ կրնայ հոգալ այս ծախքը : Վարժարանք մէկ մէկ գործարան ըլլալու են՝ ժողովուրդ հասցունելու համար. աշխարհացոյցներ, դուռներ, պատկերներ՝ պատմութեան համար, հնութեանց թանգարաններ՝ բնագիտութեան համար, քիմիական գործիքներ, վերջապէս հրացան ալ կպահանջեմք. այո՛, հրացան ալ կրսեմ, վասն զի տղայն վարժարանէն ըսկըսելու է հրացանի գործածութիւնը. այս ալ թո՛ղ իբրեւ բընութիւն ըլլայ իրեն. տղայ մը յառաջակային ժողովրդական անհատ մը պիտի դառնայ. և որովհետեւ ամեն անհատ զինուոր պիտի լինի՝ պէտք է կանխաւ պատրաստուի : Ահա վարժարանն այսպէս ըլլալու է. ես հասարակաց թարգման կկանգնիմ այս մասին : (Այս վերջին մասն՝ Հայոց համար չէ) :
 « Պէտք է, որ ուսուցչաց ամսականը իրենց անձնական պիտոյից բաւականաչափ ըլլան, այնպէս որ կառավարութիւնը ուսուցչաց թոյլ չտայ որիշ պաշտօններ որոնելու : Կառավարութեան մէկ ուղիղ և հաւատարիմ պաշտօնակալն բաւական ժամա-

նակ մը ծառայելէն յետոյ՝ իւր ընտանեօքն հանգերէ կարօտութենէ ազատ վիճակի մը մէջ գտնուելու է, միանգամայն իր քաջաբերութիւնն այլոց : Պաշտօնավարութենէ հանգիստն՝ պէտք չէ յետաձգել մինչև ցտկարանալ բնական և մտաւորական զօրութեանց . այսպէս ըլլալ անհրաժեշտ է առաւել յօգուտ կըրթութեան ու դաստիարակութեան քան յօգուտ ուսուցչին : Կորսուելու չէ՝ 18—20 տարուան ծառայութիւն մը :

« Հին Մեքսիկացւոց առածն էր թէ ինչպէս սիրան իւր տեղը նոյնպէս կրնն իւր տանը մէջ գտնուիլ պարտի : Նոքա օգնելով իրենց ամուսնոց՝ նոցա տրամուծութիւնն ու հոգեբը պիտի փարատեն . նոքա կըրթելով իւրեանց որդիքն՝ այսպէս ուսուցչաց ալ օգնած պիտի ըլլան : Ուսուցչուհիք, որովհետեւ դուք քննութիւն տալով վկայագրոց արժանի կլինիք, ի՞նչպէս կըլլայ որ ձեր ամսականը բաւական չափով չեն որոշուիր . կառարկեն թէ ձեր պիտոյքը քիչ է և սակաւապէտ էք . չեմ կրնար ընդունիլ այս առարկութիւնը . այս է ճշմարտութիւնը, և օրէնքն ի մտոյ դա՛յս պիտի հըրամայէ :

« Մեր փափաքն է վարժարանաց, ուսմանց ընթացից և ուսուցչական մարմնոյն բարեկարգութիւնը . մեք կըաղձամք որ ուսմունքն ու գիտութիւնը կատարեալ ու իրական ըլլայ, և ամենայն տիւր խրատով մէջ գտնուող տղայն անգամ ուսում առնու, որովհետեւ տղայոց ամենքն ալ հաւասար են յաշս ազգին . այս մասին համամիտ եմք ամենքս ալ . ամենքս ալ մի և նոյն ջանիւք և եռանդեամբ հայրենեաց շինութեան ու բարեկարգութեան համար կաշխատիմք . ազգային միութիւնը վարժարանաց մէջ պիտի հաստատուի . միութիւն լեզուի՝ կըրթութեան՝ հայրենասիրութեան և օրինասիրութեան, որք ազգութեան հիմունք են և վարժարանի մէջ կսովորին : »

ԿԱՌՈՒՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՇՏՏՈՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Տ. ՄԿՐՏԻԶ ՍՐԲԱԶԱՆԻ (ՏԵ՝ ԲԷ՝ 1610)

Ազգային վարչութեան խառն ժողովը տեսնելով որ Տ. Մկրտիչ Սրբազան իւր առաջարկութեանց ընդունելութիւնն իւր հրաժարականն յետս կոչելու եւ իւր պաշտօնը շարունակելու պայման դրած է, և տեսնելով որ Ազ-

գային ժողովն ալ իւր անտնօրինելի առաջարկութեանց սկըզբունքը կը մերժէ, ուստի և կորոշէ ընդունիլ անոր հրաժարականը : Այլ սակայն Տ. Ներսէս Բ. Պատրիարք զսոյն որոշումն դորձագրութեան դնելէ առաջ սահտեւեալ հարցմամբ Ազգային ժողովոյ որոշման կը դիմէ ի նիստ ժ.Պ. 1875 ամի բացման, որ ի 20 Փետրվարի 1876 :

« Վսեմ. Ատենապետ Փաշա
« Ազգային պատկառելի Բնդհանուր ժողովոյ : »

« Սոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսին՝ ընդունուած ատենն հրաժարելու անհրաժեշտ պայման մեզ մատուցած և խառն ժողովով Ձեր Ատենին ներկայացած առաջարկութեան կտրողաբար առանց պայմանի ամենը մէկանց եւ անդառնալի կերպիւ մերժած է մի, և խառն ժողովոյ մեծագոյն մասամբ Նորին Սրբազնութեան հրաժարականը ընդունած ըլլալու մասին ժողովդ գիտողութիւն չը՞նէր : »

« Սոյն պատասխանին անհամբերութեամբ սպասելով՝ »

« Մ՛նամ աղօթարար »
ՊԱՏՐԻԱՐԿ Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՆԵՐՍԵՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍՈՍ 1876 Փետրվար 20

Ազգային ժողովն Պատրիարքի սոյն հարցումն երկու երեքեցական և երեք Աշխարհական հինգ անդամէ բաղկացեալ խառն Յանձնախմբի մը կը յանձնէ ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն :

Ազգային Բնդհանուր ժողով
Բացում 1875 ամի
Նոյն ԻՍ. 1876 Մարտ 12

Յանձնախումբն Ազգային ժողովոյ սոյն նիստին կը մատուցանէ իւր տեղեկագիրն, որ վերջին մասն է հետեւեալը :

« Ազգային ժողովը Մկրտիչ Կաթողիկոսի առաջարկութեանց սկըզբունքը հետեւաբար և նորա առաջարկութիւնքը անընդունելի դատելով մերժած է, և այս առթիւ Սոյ խնդիրն ալ իրերեւութեան վրայ խնդիր ամբողջապէս վարչութեան յղած է ի տնօրինութիւն : »

« Ազգային վարչութիւնը Սոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսի պատճառաբանեալ հրաժարականը ընդունել է, առանց ծանուցանելու անոր, թէ իւր պատճառները՝ այսինքն առաջարկութիւնները Ազգային ժողովը մերժած է : »

« Վարչութեան սոյն որոշման վրայ կառաջարկէ Յանձնաժողովս որ վարչութիւնը Սոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսին ծանուցանէ Ազ-

գային ժողովոյ իւր առաջարկութեանց նկատմամբ տուած որոշումը, յայտնելով որ եթէ իւր առաջարկութեանց վրայ պիտի հրաժարական ընդունուած պիտի հաճարուի, և այն ատեն հարկ եղածը պիտի տնօրինուի վարչութեան կողմանէ : »

Ազգային ժողովն ի սոյն նստի նկատողութեան կառնու դայս տեղեկագիր և յետ վիճաբանութեան այս անգամ Տ. Մկրտիչ Սրբազանի նոյն չորս առաջարկները զատ զատ քուէարկութեամբ կը մերժէ, ինչպէս,

« . . . Ատենապետ Փաշան քուէի դրաւ նաև Մկրտիչ Կաթողիկոսի չորս առաջարկութիւնները մի առ մի, հետեւեալ կարգաւ : »

« 1. Կաթողիկոսարանին Սիսէն ուրիշ տեղ փոխադրութիւնը : »

« Ժողովն այս Ա. առաջարկութեան հրահանգն ՄԵՐՃՈՒՄ արտասանեց : »

« 2. Տէրութեան կողմէ ամսական մը սահմանուիլը : »

« Ժողովն այս Բ. առաջարկութեան հրահանգն ՄԵՐՃՈՒՄ արտասանեց : »

« 3 Սոյ վիճակաց ընդարձակուիլը : »

« Ժողովն այս Գ. առաջարկութեան հրահանգն ՄԵՐՃՈՒՄ արտասանեց : »

« 4. Կաթողիկոսութեան պաշտօնին Առաջնորդութիւններէ աւելի արտօնութիւն մը Տէրութեան կողմէ տրուիլը : »

« Ժողովն այս Դ. առաջարկութեան հրահանգն ՄԵՐՃՈՒՄ արտասանեց : »

Ազգային ժողովը Տ. Մկրտիչ Սրբազանի առաջարկութիւններն այսպէս քուէարկութեամբ մերժելէն ետքը մեծամասնութեամբ կորոշէ որ ըստ եզրակացութեան Յանձնախմբի տեղեկագրոյն, « վարչութիւնը Սոյ Մկրտիչ Կաթողիկոսին ծանուցանէ՝ Ազգային ժողովոյ իւր առաջարկութեանց նըկատմամբ տուած որոշումը, յայտնելով, որ եթէ իւր առաջարկութեանց վրայ պիտի հրաժարական ընդունուած պիտի հաճարուի, և այն ատեն հարկ եղածը պիտի տնօրինուի վարչութեան կողմէն : »

Ազգային վարչութիւնն ըստ այսմ որոշման առաջին անգամ սա պաշտօնագիրը կուղղէ առ Տ. Մկրտիչ Սրբազան :

« Ամենապատիւ Սրբազան Եղբայր ի Գրիստոս . »

« Ազգային Կեդրոնական վարչութեան խառն ժողովն Ձեր Ամեն. Սրբազնութեան այն չորս առաջարկութիւններն զոր իբր պայման իւր պաշտօնավարութեան

յառաջ բերած էր արդէն, և ընդունին հրաժեշտ մատուցած իւր պաշտօնէն, Ազգային երեսփոխանական ժողովոյ ուշադրութեան յանձնեց : »

« Սոյն ժողովն Ձեր Սրբազնութեան յիշեալ չորս առաջարկութիւններն յետ վիճաբանութեան քուէարկութեամբ քուէարկութեան յանձնարարեց ծանուցանել Ձեր Սրբազնութեան իւր առաջարկութեանց Ազգային ժողովէն ընդունուած ըլլալն և թէ միանգամայն երբ պիտի Ձեր Սրբազնութիւնն իւր ծանուցեալ առաջարկութեանց վրայ, հրաժարական ընդունուած պիտի հաճարուի, և հարկ եղածը պիտի տնօրինուի վարչութեան կողմէն : »

« Հետեւապէս ըստ հրահանգի վարչութեան ծանուցանելով Ձեր Սրբազնութեան Ազգային երեսփոխանական ժողովոյ սոյն որոշումն, և առ այն Ձեր Սրբազնութեան շուտափոյթ պատասխանուոյ ակն ունեւոր, »

Մ՛նամք աղօթակից
ՊԱՏՐԻԱՐԿ Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՆԵՐՍԵՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍՈՍ 17 Մայիս 1876

Ի Պատրիարքարանի Հայոց Կոստանդնուպօլիս

Տ. Մկրտիչ Սրբազան կը յապաղէ առ այս իւր պատասխանը . կատիպուի վարչութիւնը քանիցս կրկնել զնոյն և վաղընդփոխ պատասխան պահանջել . ուր ուրեմն Տ. Մկրտիչ Սրբազան Ազգային ժողովոյ իւր առաջարկութեանց մասին ըրած վճռական որոշումն ընդունելու ձեւին տակ Կիլիկիոյ վիճակաց հրահանգին նկատմամբ տասն յօգուածէ բաղկացեալ գիտողագրով մը կը պատասխանէ, որ ո՛չ այլ ինչ կը պարունակէ, բայց եթէ իւր ծանուցեալ առաջարկութեանց որոշման համաձայն դարձեալ թէ՛ կըրօնապէս և թէ՛ քաղաքականապէս Կոստանդնուպօլսոյ Ազգային Պատրիարքական իշխանութեան յանկախութիւն ձգտման իրականացման պահանջուամբ Այսպէս ձեւի տակ ընդունելու Ազգային ժողովոյ, որ թուրքիոյ Հայոց ներկայացուցիչն է, որոշողը ընդունելու համար Կոստանդնուպօլիս տուած էր կանխաւ, ինչպէս կը բացատրէ և կը հաստատէ նոյն գիտողագրոյն ի պատասխանի սահտեւալ պաշտօնագիրը, զոր իբրեւ վերջնագիր յղած է առ նա Ազգային Կեդրոնական վարչութեան 1878 - 1880 ի շրջանին խառն ժողովը :

« Ամենապատիւ Սրբազան Եղբայր ի Գրիստոս . »

« Ազգային Կեդրոնական վարչ-

Համար պատրուակ մը գտնել . այսու ամենայնիւ յոյս կայ թէ կարելի պիտի լինի դժուարութեանց առաջին անգամ :

— Իսթամպուլ կհրատարակէ , թէ ամսոյս 3ին , Սիրիոյ Սօր գիւղաքաղաքին ոստիկանութեան տեսուչն , արքեպիսկոպոստն մը մտեր , և կրակ ըրեր է քրիստոնէից վրայ , սակայն գինովութենէն ձեռքը դողալուն պատճառաւ դնտակն պատերուն գացեր է , և մարդիկն յաջողեր են փախչիլ . տեսուչն անտի դուրս ելնելով ոստիկանաց հրամայեր է յարձակիլ քրիստոնէից թաղին վրայ , և ժողովուրդն շտեմարանաց մէջ պահուլտեր է : Հիւպատոսք բողոքեր են կուսակալին , և Պէքուլթի ոստիկանութեան տեսուչն զրկուելով խումբ մը ոստիկանաց հետ , 11 հոգի ձերբակալուեր են :

— Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական վանմ . Յաւութիւն էֆէնտի Տատեան՝ երկուշաբթի Բ . Դուռն եկած ատենը , տկարութիւն զգալով տուն դարձեր է : Մտաւորական ծանր աշխատութենէ յառաջ եկած է եղեր :

— Սպարսնի խանը բնակեալ քիոսի երեք յոյն ընկերք կարմիր խաչիկ կերած ըլլալով՝ թուրքաւորուեր , մէկը նոյն ու միւսը հետեւեալ օրը մեռեր , և երրորդն ալ ծանր վիճակի մէջ է :

— Հունգարիոյ մէջ Վէրանոսլով անտառին մօտ վանքի մը 8 կրօնաւորք սպանուեր են հետեւեալ զարմանալի կերպիւ : 10—12 հոգիէ բաղկացեալ աւազակաց խումբ մը լսելով թէ յիշեալ վանականը հարուստ են , գիշեր մը յանկարծ վանքին վըրայ կ'յարձակին . սակայն մերձակայ պահականոցին լուր տըրուելով՝ գումարտակ մը զօրք կը զրկուի ճիշդ . ժամանակին . աւազակը վանքին դռները դարձունելով՝ կ'գիմադրեն զօրաց . ժամ մը շարունակ երկու կողմանէ կըրակ ընելէն յետոյ՝ վերջապէս զօրքը կ'յաջողի վանքին մէկ դուռը կոտորել և ներս մտնել . անդ կատնեն որ վանականը գետինը պառկած են՝ բերանին ու ձեռուրնին կապուած . իսկոյն կըբալեն , և անոնցմէ իմանալով թէ աւազակը անտառն հանող ստոր երկրեայ ճանապարհէ մը փախած են , իսկոյն խուզարկութեան կ'ելնեն . այս պահուն վանականը ազօթքի կ'կենան՝ իբր թէ իրենց ազատուելուն համար . զօրքը երբ ընդունայն խուզարկութենէ յետոյ կ'գառնայ՝ վանականաց ծանուցանել թէ ոչ ոք գտնուած է , զվանականները շտեմնէր , և կառ-

կածելով կսկսի օրոնել . այս միջոցին սենեակի մը մէջ կ'ըլտնուին 8 վանականաց մարմիններն : Երբ աւազակը վանքին մէջ զօրաց հետ կ'ուզուին եղեր , համոզուելով թէ չպիտի կրնան յաղթել զօրաց , վանականներն ըսպաններ , մարմինները սենեկի մը մէջ դրեր գոցեր , և նոցա ըզգեստներն իրենք հագեր են . զօրքը վանքը մտած ատենը տեսած վանականներն ասոնք են եղեր , որոնք վանքին բոլոր ծանրագին բաներն կողոպտեր փախեր են՝ երբ զօրքը վանքին ներքեւ խուզարկութեան զբաղեր է :

ԵՂԱՆԱԿ

Պատմական դատավարութեան

Թարգմանեալ

Ի Վահրամէֆ . Ն . Տարեան

Սոյն ամենակարեւոր գործ՝ որ բազմաթիւ բարեկամաց խնդրանք տեսր առ տեսր հրատարակուի սկսած է , կը վաճառի իւրաքանչիւր տետրը ի գին 30 փարա Մարգարեան գրատունը Մէրճան փողոց թիւ 57 :

Սոյն գործին կարեւորութիւնը հանրածանօթ է և իւր տեսակին մէջ նոր կը համարուի . նա մանաւանդ թարգմանիչ էֆէնտին գաղական ճիւղին մէջ ունեցած լաւ հմտութեամբը կըցած է այս գործը խիստ ճարտար կերպիւ թարգմանել , ինչպէս և գրեթէ

ամեն տաճկաբան և իրաւարան խղճի մտօք նոյնը կը վկայեն : Անտարակոյս եմք որ ամեն ազգային պիտի փութայ սոյն գըրքէն մէկմէկ օրինակ գնել և այս կերպիւ մեծ դիւրութիւն մը ունենալ Օսմ . պետութեան օրինացը վերահասու լինելու և իւրեանց շահերը կրկնապատկելու :

Յ . Պարոնեան էֆէնտի աշխատասիրած ԶՈՋԵՐՆ , որ 23 ղշի կ'վաճառուէր ցարդ . ի վաճառ դուռած է իրավաճառ Պօղոս ազգային խանութը ի գին 10 ղշ : Սոյն գործէն թէև յիսուն օրինակ մնացած է , բայց հեղինակն որոշած է մինչեւ այսչափ զեղէն :

ՎԱՅՆԼԻ

Հանրէս ամսեայ պարբերագրք

Առաջնորդ տեսական և գործնական ձեւագիտութեան տարագրուց

Յուլիս ամսոյ թերթն ալ հրատարակուեցաւ . կրնայ օգտակար ըլլալ Հայ իգական սեռին , և ընդհանրապէս ազգային դերձակաց և դերձակութեան :

Նորայրի Գաղղիարէն — Հայերէն ընդարձակ բառարանին 70րդ թերթն ալ հրատարակուեցաւ : Մէն մի թերթի գինն է 60 փարայ : Բաժանորդութեան գինն է 1 1/2 օսմ . ոսկի , վճարելի կանխիկ : Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով :

Կ . ՀԱԶԱՐԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԾԽԱԽՈՏԻ

Սոյն Գործարանին ծխախոտներէն փոքր և մեծ քանակութեամբ գնողները ըստ ամենայնի գոհ եղած են մինչեւ յարդ թէ՛ տեսակաց ընտրութեան և թէ՛ գնոց չափաւորութեան կողմանէ : Ոչ միայն թուրքիոյ մէջ , այլ և Եւրոպիոյ կողմերը՝ Ռուսիոյ , Գերմանիոյ , Պելճիոյ , Զվիցերիի , Էլն , գլխաւոր քաղաքներէն բազմաթիւ յաճախորդներ ունեցած է , և միշտ գոհունակութեան յայտարարութիւններ կընդունի : Գործարանին վարչութիւնն՝ քաջալերեալ այս ամենամեծ յաջողութենէն՝ այս տարի առաւել եւս զարգարած է զայն Եէնիճէի , Տրամայի , Սամունի , Պաֆրայի , Տրապիզոնի և այլ ամենաբնորոք տեսակ և հոտաւէտ ծխախոտներով , որոնք դարձեալ չափաւոր գներով կը տրուին թէ՛ փոքր և թէ՛ մեծ քանակութեամբ , և ամենայն յանձնարարութիւն ուսկից սը ըլլայ՝ փութով և կանոնաւորապէս կ'կատարուի ըստ ճաշակի : Եւրոպա զրկուելիք ծխախոտք ազատ են Պաշտօնէ տուրքէ :

Վարչութիւնն է Պալըզ - պաղար Նաֆիյէ խան թիւ 22 - 23 : Գործարանն է Պօլիս Բէթէնճիլէր - պաղը , թիւ 106 - 108 :

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՅԱՔ ԳՈՒՈՐԾԻ

Լեարդի , ստամոքսի և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն Դեղահաւոր . ամեն ջրային տկարութեան ուժեղ փութեան և տխրութեան համար . կը ջնջէ և աւհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը : Մտի և երկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի . արիւնը մաքրելով նոցա խանդարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ , և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ : Իւր դեղակաւ մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն , կուծուութիւն , մաղձային հիւանդութիւններ , որովայնի մէջ լցուած կազեր , գլխի ցաւեր կը վանէ , մարտողութիւնը կը չափաւորէ , և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ շատ անգամ դանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան , առողջ արժեղ և բնական դիւրք կը զգնու :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՐԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալամա կան յատկութեանցը չհաւասարիլ ընաւ ուրիշ դեղ մը . հին կամ նոր թուրքեր վէրքեր , ուռեցք , քաղցկիղ (շէնէֆէն) , սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կը լաւանան . օգտակար է նաև հարբութի , հաղի , սրտի բարախման , մանաւանդ օղացաւ (եւլ) ըսուած հիւանդութեան . Իւր կազերիչ , և զօրաւոր աղիքներ թեամբը խոյլ (բըրա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան ո՛ր ըլլայ կը դիմադրուէ :

Այս դեղերուն գործածութեան և դանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տիփի վրայ , որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով , և մանաւորապէս Պահճէ գարու թաշ խանի կողմերը Պ . Գասպարեանի դեղարանն . 7 կը ծախուի :

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տօքթօր Հոլլուէ Լօնտօն Օքսփորտ փողոց թիւ 533 :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

22 Ակտեմբեր 1881

Բօնսօլիտէ	16-28
Երկաթուղեաց	Ֆրնգ. 50-50
Թրամուէյ	0. 1. 5-85
1863ի փոխառութիւն Ֆրնգ.	88 -
1865ի »	» 88 - 50
1869ի »	» 87 - 50
1872ի »	» 27 -

Օսմանեան լիբան 100 ղշէն

Մէճիտիյէ	107 - 15
Մէթալիք	205 - 20
Հինգնոց	207 - 20
Վեցնոց	125 - 25
Պղինձ	680 -
Թղթադրամ	1060 -
Ռուսիոյ Բօլ	90 - 20
Գաղղիական լիբա	87 - 20
Անգղիական »	110 - 5
Գրիմից	51 - 20

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ . Ս . ԱԼԱՔԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԳԱՐԵԱՆ
Կ . Պօլիս Սուլթան Համամ